

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»**

**Основні, малопоширені і
нетрадиційні види рослин – від
вивчення до освоєння
(сільськогосподарські і
біологічні науки)**

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародної науково-практичної конференції
(у рамках IV наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2019»,
14-15 березня 2019 р., с. Крути, Чернігівська обл.)**

У двох томах

Том 2

Крути - 2019

УДК 635.61 (06)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 1 від 27 лютого 2019 р.

Відповідальний за випуск: мол. наук. співроб. Позняк О.В.

Основні, малопоширені і нетрадиційні види рослин – від вивчення до освоєння (сільськогосподарські і біологічні науки): Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках IV наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2019», 14-15 березня 2019 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН: у 2 т. – Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2019. - Т. 2. - 176 с.

Збірник містить матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Основні, малопоширені і нетрадиційні види рослин – від вивчення до освоєння (сільськогосподарські і біологічні науки)», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН з актуальних питань інтродукції, генетики, селекції, сортознавства та сортовипробування, збереження генетичних ресурсів основних, нетрадиційних і рідкісних видів рослин різноманітного напрямку використання; агротехнології їх вирощування, використання в озелененні, приділено увагу питанням захисту рослин та зберігання і переробляння урожаю.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору Оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2019,

© Інститут овочівництва і баштанництва, 2019,

© Дослідна станція «Маяк», 2019

**НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ АГРАРНЫХ НАУК УКРАИНЫ
ИНСТИТУТ ОВОЩЕВОДСТВА И БАХЧЕВОДСТВА
ОПЫТНАЯ СТАНЦИЯ «МАЯК»**

**Основные,
малораспространенные и
нетрадиционные виды растений
– от изучения к внедрению
(сельскохозяйственные и
биологические науки)**

**МАТЕРИАЛЫ
III Международной
научно-практической конференции
(в рамках IV научного форума
«Неделя науки в Крутах – 2019»,
14-15 марта 2019 г., с. Круты,
Черниговская обл., Украина)**

В двух томах

Том 2

Круты - 2019

ЗМІСТ

Адыгезалова З.Ф.

АВТОТРАНСПОРТ – КАК ОДИН ИЗ ГЛАВНЫХ СТРЕСС-ФАКТОРОВ ГОРОДСКИХ ДРЕВЕСНЫХ РАСТЕНИЙ.....7

Акабирова Д.Н.

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИНТЕНСИФИКАЦИИ САДОВОДСТВА.....10

Белей Л.М.

ЯЛИНА ЄВРОПЕЙСЬКА (PICEA ABIES L.) В КАРПАТСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ В МЕЖАХ ВИСОТНОГО ЗОНАЛЬНОГО ПОШИРЕННЯ (650-900 м н.р.м.): ЛІСОТИПОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....15

Valieva Z.O.

EFFICACY OF PHYTOTHERAPY.....20

Векилова Э.М.

ИЗМЕНЕНИЕ РЕАКЦИИ ПОЧВЫ ПОД КУЛЬТУРОЙ ЧАЯ ПОД ВЛИЯНИЕМ РАЗДЕЛЬНОГО И СОВМЕСТНОГО ВНЕСЕНИЯ ОРГАНИЧЕСКИХ И МИНЕРАЛЬНЫХ УДОБРЕНИЙ.....23

Гречаная Е.В., Сербин А.Г., Фуклева Л.А.

ВЯЗЕЛЬ ПЕСТРЫЙ (CORONILLA VARIA L.) КАК ФАРМАКОГНОСТИЧЕСКИЙ ОБЪЕКТ.....28

Джуренко Н.І., Леденьов С.Ю.,

Сокол О.В., Семено О.В.

ОТРУЙНІ ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ РОДИНИ RANUNCULACEAE JUSS. В НАЦІОНАЛЬНОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ ІМЕНІ М.М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ.....30

Дідух А.Я., Мазур Т.П., Дідух М.Я.

NERTUNIA OLERACEA LOUR. – МАЛОВІДОМА

ОВОЧЕВА КУЛЬТУРА.....34

Ёрматова Д., Хушвактова Х.С.,

Умаров Б.Р., Мударисова Р.Х.

ВЛИЯНИЕ КОНЦЕНТРАЦИИ МИНЕРАЛЬНОГО АЗОТА НА СИМБИОЗ СОИ С КЛУБЕНЬКОВЫМИ БАКТЕРИЯМИ.....43

Железняк Т.Г., Рошка Н.Д.,

Баранова Н.В., Ворнику З.Н.

ИЗУЧЕНИЕ СТРУКТУРЫ УРОЖАЯ ПЛОДОВ И СЕМЕННОЙ ПРОДУКТИВНОСТИ У ПАССИФЛОРЫ (PASSIFLORA INCARNATA L.) В РАЗЛИЧНЫЕ ГОДЫ ВЕГЕТАЦИИ.....47

Ким В.В.

ВОЗДЕЛЫВАНИЕ НОВОЙ НЕТРАДИЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ ОВОЩНОЙ СОИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....55

Кобылина Н.А., Лютая Ю.А.

СТРУКТУРА КОРРЕЛЯЦИОННЫХ СВЯЗЕЙ ПРИЗНАКОВ ПРОДУКТИВНОСТИ ТОМАТА.....58

Коваленко О.А., Стеблiченко О.І.

ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ЯКІСТЬ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ ЧАБЕРУ САДОВОГО (SATUREJA HORTENSIS L.) В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....64

Мамедова С.А., Мамедова Н.Х.,

Шихлинский Г.М., Мамедова З.Б.

ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОСТИ РАЗЛИЧНЫХ СОРТОВ ХЛОПЧАТНИКА К СТАРЕНИЮ И К ВЕРТИЦИЛЛЕЗНОМУ ВИЛТУ.....67

Мударисова Р.Х., Хушвактова Х.С., Ёрматова Д.,

Мирзалиева Г.Р., Турсунова Н. А.

БИОПОЛИМЕРЫ НА ОСНОВЕ МЕТАБОЛИЗМА БАКТЕРИЙ RHIZOBIUM ESPARSETA.....72

Нестерова И.М.

ВЛИЯНИЕ НОРМ ВЫСЕВА НА УРОЖАЙНОСТЬ ПАЖИТНИКА ГРЕЧЕСКОГО (TRIGONELLA FOENUM GRAECUM L.) В УСЛОВИЯХ СЕВЕРО-ВОСТОЧНОЙ ЧАСТИ БЕЛАРУСИ.....74

Панкова О.В.

БИОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ASTRAGALUS GALEGIFORMIS SICIN. ТА ASTRAGALUS PONTICUS PALL. В ПЕРШІЙ РІК ОНТОГЕНЕЗУ В УМОВАХ КРЕМЕНЕЦЬКОГО БОТАНІЧНОГО САДУ.....82

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б.

ВЛИЯНИЕ СХЕМЫ ПОСЕВА НА ПРОДУКТИВНОСТЬ РЕДИСА.....89

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НЕТОВАРНЫХ КОРНЕПЛОДОВ СВЕКЛЫ ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ СЕМЯН.....92

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б.

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ СОРТА ФАСОЛИ.....99

Позняк О.В., Касян О.І.,

Чабан Л.В., Хареба О.В., Кондратенко С.І.

ЦІННІСТЬ ПРЯНО-СМАКОВОЇ РОСЛИНИ ДВОРЯДНИКА ТОНКОЛИСТОГО І РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З

<i>ВИДОМ НА ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ «МАЯК» ІОБ НААН.....</i>	<i>102</i>
Позняк О.В., Чабан Л.В., Касян О.І., Хареба О.В., Кондратенко С.І.	
<i>НЕБОКРАЙ – НОВИЙ СОРТ ГІСОПУ ЛІКАРСЬКОГО ОВОЧЕВОГО НАПРЯМУ ВИКОРИСТАННЯ.....</i>	<i>110</i>
Позняк О.В., Чабан Л.В., Касян О.І., Хареба О.В., Кондратенко С.І.	
<i>ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СОРТ БУГИЛИ КЕРВЕЛЮ.....</i>	<i>114</i>
Покотилова К.Г.	
<i>КОНСПЕКТ ДЕНДРОСОЗОФЛОРИ ШТУЧНИХ ЗАПОВІДНИХ ПАРКІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....</i>	<i>119</i>
Полутін О.О.	
<i>БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ МЕКСИКАНСЬКОГО ФІЗАЛІСУ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕДПОСІВНОЇ ПІДГОТОВКИ НАСІННЯ.....</i>	<i>133</i>
Rosca N.D., Baranova N.V.	
<i>THE PRODUCTION OF RAW MATERIAL AND ESSENTIAL OIL FROM VALUABLE VARIETIES OF MENTHA.....</i>	<i>136</i>
Rosca N.D., Jelezneac T.G., Vornicu Z.N., Baranova N.V.	
<i>THE PRODUCTIVE CHARACTERISTICS OF VEGETATIVE AND GENERATIVE PLANTING MATERIAL OF MOUNTAIN SAVOURY (SATUREJA MONTANA L.).....</i>	<i>142</i>
Сулаймонов Б.А.	
<i>СОХРАНЕНИИ ГЕНОФОНДА РЕДКИХ И НЕТРАДИЦИОННЫХ РАСТЕНИЙ БИОТЕХНОЛОГИЧЕСКИМИ МЕТОДАМИ.....</i>	<i>153</i>
Umarov B.R.	
<i>EFFICIENCY OF INOCULATION OF THE MUCORRHIZA FUNGI WITH SOYBEAN.....</i>	<i>156</i>
Хушвактова Х.С., Ёрматова Д., Тангирова Г.Н., Мударисова Р.Х., Мирзалиева Г.Р.	
<i>ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ГРИБОВ РОДА TRICHODERMA ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ РАСТЕНИЙ СОИ И ИХ ЗАЩИТЫ ОТ БОЛЕЗНЕЙ.....</i>	<i>163</i>
Хушвактова Х.С., Ёрматова Д., Эргашева Х.Я., Валиева З.О., Саидова Ш.А.	
<i>ИЗУЧЕНИЕ УСЛОВИЙ СОВМЕСТНОГО КУЛЬТИВИРОВАНИЯ SINORRHIZBIUM MELILOTI И BACILLUS SP.....</i>	<i>171</i>

Переважну частину видів дендросозофлори виявлено лише в одному із досліджуваних парків (таких 113 видів). Досліджені дендрораритети відмічено у таких «червоних списках»: МСОП – 193 видів; ЄЧС – 11 видів; БК – один вид; ЧКУ – дев'ять видів. Деякі із цих видів відмічено одночасно в кількох списках, однак переважну їх кількість віднесено до одного Червоного списку МСОП. Найбільш раритетним із усіх видів вважаємо *Syringa josikaea* J. Jacq. ex Rchb. f., який віднесено до чотирьох «червоних списків» (МСОП, ЄЧС, БК, ЧКУ).

Список використаних джерел

1. Европейский Красный список животных и растений, находящихся под угрозой исчезновения во всемирном масштабе. Нью-Йорк, 1992 – 167 с.
2. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К.: Мінекобезпеки України, 1998 – 76 с.
3. Червона книга України. Рослинний світ / ред. Я. П. Дідух. – К:Глобалколсалтинг, 2009 – 900 с.
4. The IUCN Red List of Threatened Species, 2018. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.iucnredlist.org>.

УДК 581.4:634.675:631.53.02

БИОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ МЕКСИКАНСЬКОГО ФІЗАЛІСУ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕДПОСІВНОЇ ПІДГОТОВКИ НАСІННЯ

Полутін О.О.

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

e-mai: aspol606@yandex.ua

Вступ. Передпосівна обробка насіння є вагомим чинником підвищення продуктивності фізалісу мексиканського. Вона як правило передбачає активний вплив на насінину з метою насичення її поживними речовинами, вологою, киснем, що сприяє підвищенню енергії проростання та схожості насіння. Це відбувається за рахунок активізації фізіологічних процесів у насінини та пришвидшенні її

виведення із стану спокою. Передпосівна обробка насіння за рахунок активізації фізіологічних процесів сприяє швидкому початку фаз росту і розвитку рослин та збільшенню їх біометричних показників [1, 2, 3, 4]

Постановка проблеми. Насінневий матеріал в овочівництві має велике значення. Для сівби використовують насіння сортів з високими посівними якостями. Сівба високоякісним насінням – основа успіху будь якої технології, яка спрямована на одержання високого врожаю. Для передпосівної підготовки насіння застосовують такі технологічні заходи: калібрування, барботування, намочування та пророщування, обробка біологічно активними речовинами, протруювання, дражування, загартування, які сприяють прискоренню проходження фенологічних фаз росту та розвитку і підвищенню врожаю.

Мета. Вплив передпосівної підготовки насіння на біометричні показники фізалісу мексиканського в умовах відкритого ґрунту.

Методи. метод спостережень, де визначалась схожість насінневого матеріалу та відслідковувались початок фенологічних фаз росту і розвитку рослини, лабораторний метод – для визначення біометричних показників (висоти рослини, діаметру стебла та плода). Для підрахунку загальної плодів на одній рослині використовували математичний метод. Для визначення маси плода застосовували ваговий метод.

Результати досліджень. Біометричні показники фізалісу мексиканського вказують на те, що висота рослини залежить від передпосівної підготовки насіння. Найвищою висотою характеризувався сорт Ліхтарик під час застосування розчину фосфоентерину – 88,9 см та обробки насіння магнітним полем – 88,0 см, що на 7,8 см та 6,9 см вище за контроль. По сорту Ананасовий відмічено збільшення висоти рослини за використання азотобактерину – 87,5 см та байкалу ЕМ-1 – 87,3 см, що на 5,4 см та 5,2 см перевищувало контрольний варіант.

Прогрівання насіння по сорту Ліхтарик сприяє у формуванні найбільшої маси плода – 13,5 г, що на 2,3 г більше за варіант контролю. Інші варіанти досліду перевищували контроль на 0,2-1,5 г. По сорту Ананасовий збільшення маси плода встановлено за використання біомагу – 12,9 г. Інші досліджуванні варіанти збільшували масу плода на 0,2-1,5 г.

Збільшення діаметра плода залежно від передпосівної обробки

відмічено по сорту Ліхтарик у варіантах із застосуванням прогрівання насіння та фосфоентерину – 4,1 см, що на 0,3 см перевищувало варіант контролю. По інших варіантах досліду збільшення діаметра плода відносно контролю складало лише 0,1-0,2 см. По сорту Ананасовий збільшення діаметра плода не одержано. Діаметр плода збільшувався відносно контролю на лише на 0,1 см.

Висновки. 1. Застосування розчину фосфоентерину чи магнітного поля сприяє у збільшенні висоти рослини по сорту Ліхтарик до 88,0-88,9 см. Застосування азотобактерину чи байкалу ЕМ-1 по сорту Ананасовий збільшує висоту рослини до 87,3-87,5 см. Прогрівання насіння по сорту Ліхтарик збільшує масу плода до 13,5 г. Застосування біомагу по сорту Ананасовий збільшує масу плода до 12,9 г. Збільшення діаметра плода встановлено по сорту Ліхтарик, у варіантах, де застосовували прогрівання насіння та фосфоентерину, де вказана величина збільшувалась до 4,1 см

Список використаних джерел

1. Алпатъев А. В. Физалис. Москва: Росагропромиздат, 1989. 30 с.
2. Вдовенко С. А. Вивчення впливу елементів технології вирощування фізалісу клейкоплодного в Україні / С. А. Вдовенко, О. О. Полутін // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету Серія: «Сільське господарство та лісівництво» – Вінниця, 2016. – № 3. – С. 171-177.
3. Барабаш О. Ю. Овочівництво. Київ: Вища школа, 1994. 374 с.
4. Усик Г. Є., Барабаш О. Ю. Овочівництво. Київ, 1983. 325 с.